

UZASADNIENIE

M. B. został oskarżony o to, że:

w okresie od 14 lipca 2015 roku do 20 lipca 2018 roku w S. gm. W., woj. (...) uchylał się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości wyrokiem Sądu Rejonowego w Busku Zdroju z dnia 13 maja 2015 roku sygn. akt III RC 42/15 oraz Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 9 marca 2016 roku sygn. akt IC1912/15 na rzecz dziecka J. B., a łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych i opóźnienie zaległego świadczenia wynosi co najmniej 3 miesiące, narażając przez to J. B. na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tj. o przestępstwo z art. 209 § 1 kk w zw. z art. 209 § 1a kk.

Sąd Rejonowy w Busku Zdroju wyrokiem z dnia 1 lutego 2019r. w sprawie sygn. akt II K 711/18 orzekł:

I. w ramach czynu zarzucanego i opisanego w akcie oskarżenia oskarżonego M. B. uznał za winnego tego, że w okresie od 14 lipca 2015 roku do 20 lipca 2018 roku w S. gm. W. woj. (...) uchylał się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości wyrokiem Sądu Rejonowego w Busku Zdroju z dnia 13 maja 2015 roku sygn. akt III RC 42/15 oraz Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 9 marca 2016 roku sygn. akt IC 1912/15 na rzecz dziecka J. B., a łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych narażając przez to J. B. na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych tj. występku z art. 209 § 1 kk w zw. z art. 209 § 1a kk i na podstawie art. 209 § 5 kk odstąpił od wymierzania oskarżonemu kary;

II. na podstawie art. 627 kpk zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa 259,63 złotych kosztów sądowych w sprawie, w tym 30 złotych tytułem opłaty.

Apelację od powyższego wyroku wniósł Prokurator, zaskarżając powyższy wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego i powołując się na przepis art. 438 pkt 3 kpk wyrokowi temu zarzucił:

błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na treść tego orzeczenia, polegający na wyrażeniu mylnego poglądu prawnego, iż wina oskarżonego nie jest znaczna, a stopień społecznej szkodliwości czynu nie jest na tyle wysoki, aby przemawiały przeciwko odstąpieniu od wymierzania kary wobec oskarżonego, podczas gdy całokształt ujawnionych na rozprawie okoliczności w tym rodzaj i charakter naruszonego dobra prawnego jakim jest rodzina i opieka oraz prawo do alimentacji, czyli zabezpieczenia materialnych podstaw egzystencji dla osoby najbliższej – córki, sposób i okoliczności, jak i czasokres popełnionego czynu charakteryzujące się złą wolą i negatywnym zachowaniem oskarżonego, nacechowanym uporczywością, rozmiar wyrządzonej szkody i waga naruszonych obowiązków rodzicielskich wskazuje na to, że wina i społeczna szkodliwość czynu zarzucanego M. B. przemawiały przeciwko odstąpieniu od wymierzania kary.

Podnosząc tak sformułowany zarzut w oparciu o przepis art. 437 § 2 kpk skarżący wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja prokuratora zasługuje na uwzględnienie, albowiem zasadny jest zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia jako mających wpływ na treść wyroku.

Nie został natomiast zaaprobowany wniosek apelacji o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, jako nie znajdujący uzasadnienia w normie art. 437 § 2 kpk. Stan procesowy sprawy pozwalał Sądowi Okręgowemu na orzeczenie co do istoty i wydanie wyroku reformatoryjnego.

Rację ma skarżący, gdy wskazuje, iż Sąd Rejonowy oceniając okoliczności przedmiotowej sprawy błędnie przyjął, iż stopień społecznej szkodliwości czynu przypisanego oskarżonemu oraz jego stopień winy nie są na tyle znaczne, iż nie sprzeciwiają się odstąpieniu od wymierzenia oskarżonemu kary.

Przede wszystkim należy zwrócić uwagę, iż sąd I instancji oceniając stopień winy oskarżonego i społecznej szkodliwości czynu uwzględnił okoliczności nie mające znaczenia zarówno w kontekście oceny stopnia winy, jak i społecznej szkodliwości czynu. Irrelevantne z punktu widzenia oceny stopnia obu tych elementów są okoliczności związane z wywiązywaniem się przez oskarżonego z obowiązku alimentacyjnego po uiszczeniu zaległych alimentów i zachowaniem po popełnieniu czynu. Z kolei sam fakt uiszczenia w całości zaległych alimentów w terminie 30 dni od pierwszego przesłuchania stanowi podstawę do oceny kwestii dotyczącej podstaw do odstąpienia od wymierzenia kary. Nie może, więc dodatkowo stanowić, okoliczności mającej wpływ na ocenę stopnia winy i karygodności czynu, co wynika zresztą z samego charakteru tej czynności i czasu jej zrealizowania.

Trafnie natomiast podnosi autor apelacji, że okoliczności przedmiotowego czynu pod kątem oceny stopnia jego społecznej szkodliwości oraz stopnia winy powinny doprowadzić sąd a quo do konkluzji, iż stopień ten w obu płaszczyznach przemawiał przeciwko odstąpieniu od wymierzenia kary. Oceniając stopień winy, to już sąd meriti zauważył w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że brak jest jakichkolwiek okoliczności go ograniczających. Oskarżony w czasie popełnienia czynu był osobą w pełni poczytalną, był w wieku 27- 30 lat, a więc już w pełni ukształtowaną społecznie, co do której nie było żadnych wątpliwości co do rozumienia obowiązków leżących po jego stronie oraz zrozumienia skutków faktycznych dla małoletniej. Dodatkowo na wysoki stopień winy wskazuje długi okres trwania czynu, a więc świadomości oskarżonego pozostawania przez znaczny okres czasu w stanie, w którym naruszał prawo.

Również stopień społecznej szkodliwości czynu był na tyle znaczny, że stanowił przeszkodę do odstąpienia od wymierzenia kary. O ile trudno podzielić argumentację skarżącego odnoszącą się do rodzaju i charakteru dobra chronionego prawem zagrożonego czynem popełnionym przez oskarżonego, albowiem przepis art. 209 § 5 kk nie może dotyczyć innego dobra, to pozostałe przesłanki wpływające na ocenę tego stopnia niewątpliwie wskazują, że stopień społecznej szkodliwości czynu przypisanego oskarżonemu był znaczny. Przede wszystkim przemawia za tym bardzo długi okres nie alimentacji- ponad trzy lata oraz rozmiar szkody wyrządzonej przestępstwem. Zarówno z uwagi na wysokość zaległości ok 37.000 złotych, jak i osobę pokrzywdzonej, narażonej na niemożność zaspokojenia swoich podstawowych potrzeb życiowych- dziecko w wieku od roku do 4 lat, tę szkodę należy uznać za bardzo wysoką. Jednocześnie oskarżony w żaden sposób nie interesował się wychowaniem córki, jej stanem zdrowia, a więc także poprzez działania faktyczne nie realizował w najmniejszym zakresie obowiązku wynikającego z mocy ustawy. Za przyjęciem wysokiego stopnia społecznej szkodliwości czynu przemawia również postać zamiaru. Oskarżony miał pełną świadomość ciężącego na nim obowiązku. Przez cały okres zarzutu zamieszkiwał i podejmował prace poza granicami kraju- w Irlandii, gdzie możliwości zarobkowe, co do zasady są wyższe niż w kraju (fakt notoryjny). Ponieważ oskarżony nie powoływał się na jakiegokolwiek utrudnienia w możliwości zarobkowania, to należy przyjąć, że nie było żadnych przeszkód, za wyjątkiem samej sfery motywacyjnej oskarżonego, do płacenia alimentów. Pośrednio o takich możliwościach świadczy wpłata całości zadłużenia niezwłocznie po przedstawieniu mu zarzutu.

Z tych też względów zdaniem Sądu Okręgowego, trafnie w apelacji podnosił prokurator, iż w przedmiotowej sprawie zachodzą warunki z art. 209 § 5 in fine kk.

Wbrew wnioskowi prokuratora, w niniejszej sprawie, nie zachodziła konieczność wydania wyroku kasatoryjnego. W szczególności nie zachodzi, bowiem sytuacja objęta zakazem ne peius z art. 454 § 1 kpk.

Wymierzając oskarżonemu karę Sąd Okręgowy miał na uwadze z jednej strony okoliczności obciążające wskazane wyżej, dodatkowo uprzednią karalność oskarżonego. Z drugiej strony postawę oskarżonego od momentu przedstawienia zarzutu, w toku postępowania przygotowawczego, w tym uregulowanie całej zaległości oraz bieżące łóżenie na dziecko, co z punktu widzenia pokrzywdzonej jest najistotniejszym osiągnięciem przedmiotowego procesu.

Jako adekwatną do wagi czynu oraz uwzględniającą właściwości i warunki osobiste oskarżonego sąd odwoławczy uznał karę grzywny, w wymiarze 50 stawek dziennych przy ustaleniu jednej stawki na kwotę 20 złotych.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 456 kpk w zw. z art. 437 § 1 i 2 kpk orzekł jak w dyspozytywnej części wyroku. O wydatkach postępowania odwoławczego orzeczono w oparciu o przepis art. 635 kpk, a o opłacie za obie instancje od wymierzonej kary grzywny na podstawie art. 3 ust. 1 w zw. z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 23.06.73 r. o opłatach w sprawach karnych.

SSO Krzysztof Sajtyna